

5. 9. 2012

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Poslanci hodlají měnit nový občanský zákoník už před jeho účinností - k návrhu zákona o registru povinně zveřejňovaných smluv

V Poslanecké sněmovně je v současnosti projednáván poslanecký návrh zákona, jímž by měl být novelizován občanský zákoník („ObčZ“), obchodní zákoník, zákon o svobodném přístupu k informacím, zákon o veřejných zakázkách („ZVZ“) a i nový občanský zákoník („NOZ“).[1] Novelou by měl být zřízen elektronický centrální registr smluv, v nichž alespoň jednou ze stran je povinný subjekt podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Podobná právní úprava je v současnosti platná již na Slovensku. Cílem tohoto příspěvku je seznámit čtenáře se základními body poslaneckého návrhu a s potenciálními problémy, které by mohlo jeho přijetí přinést.

WEINHOLD LEGAL

Návrh přináší významnou změnu včleněnou jak do nynějšího občanského zákoníku (novým ustanovením § 47a ObčZ), tak i do nového občanského zákoníku, který ještě nenabyl účinnosti (ustanovení § 1762a NOZ). Podle navrhovaných ustanovení povinně zveřejňované smlouvy, dle zákona o svobodném přístupu k informacím, jsou účinné dnem následujícím po dni jejich zveřejnění, není-li jejich stranami sjednána účinnost pozdější. Smlouva, která byla uzavřena za účelem odstranění následků mimořádné události bezprostředně ohrožujících život, zdraví, majetek nebo životní prostředí je účinná bez zveřejnění. Pokud navíc smlouva nebude zveřejněna do tří měsíců od jejího uzavření, bude stižena absolutní neplatností. Neplatná mají být ustanovení smlouvy zveřejňované podle § 47a ObčZ (§ 1762a NOZ), podle nichž závazek ze smlouvy uzavřené na dobu určitou trvá i po uplynutí této doby. Zároveň nemá být možné sjednat v takové smlouvě na dobu neurčitou, jejímž předmětem je závazek na nepřetržitou nebo opakovanou činnost nebo závazek zdržet se určité činnosti nebo strpět určitou činnost, ustanovení znemožňující smlouvu vypovědět nebo stanovit delší než obecnou výpovědní lhůtu podle § 582 odst. 1 ObčZ (§ 1999 odst. 1 NOZ).

Na to pak navazuje definice povinně zveřejňované smlouvy v zákoně o svobodném přístupu k informacím. Povinně zveřejňovanou smlouvou je písemná smlouva, jejíž alespoň jednou stranou je státní orgán, územní samosprávný celek a jeho orgán a veřejná instituce.[2] Za povinně zveřejňovanou smlouvu se nemá považovat smlouva uzavřená povinným subjektem v běžném obchodním styku v rozsahu jeho předmětu podnikání; to bude platit zřejmě jen za předpokladu, že povinný subjekt bude podnikat a bude mít např. v obchodním rejstříku zapsán předmět podnikání. Povinný subjekt není povinen zveřejnit technické předlohy, návody, výkresy, projektové dokumentace, modely, způsob výpočtu jednotkových cen a vzory. Povinnosti zveřejnění nemají podléhat mj. také pracovní smlouvy a smlouvy uzavírané zpravodajskými službami. Povinný subjekt má podle předlohy zveřejňovat rovněž proplacené faktury a vystavené objednávky, opět s výjimkou

těch, které jsou činěny v rámci běžného obchodního styku.

Povinný subjekt by měl ze zákona povinnost poskytnout smlouvu do tří dnů od jejího uzavření Úřadu vlády, jenž by podle předkladatelů měl registr vést. Pokud by tak povinný subjekt neučinil a smlouva by nebyla zveřejněna do sedmi dnů od jejího uzavření, mohla by o zveřejnění v registru žádat Úřad i druhá smluvní strana. Pro případ nesplnění povinnosti zveřejnit smlouvu, objednávku či fakturu obsahuje návrh úpravu stížnosti na postup povinného subjektu, k jejímuž podání má být aktivně legitimována každá fyzická nebo právnická osoba. Za nezveřejnění těchto zákonem požadovaných informací může být povinnému subjektu uložena pokuta do výše 5 milionů Kč. V souvislosti s výše uvedeným se má upustit od zveřejňování smluv podle (nedávno přijatého) ustanovení § 147a ZVZ, aby zadavatelům nevznikaly zbytečné administrativní náklady duplicitním zveřejněním smlouvy.

Poněkud nekonceptně pak působí prohlášení veškerých kogentních norem obchodního zákoníku za imperativní normy[3] mezinárodního práva soukromého. Taková změna obchodního zákoníku by se nedotkla pouze povinných subjektů, nýbrž každého, kdo vstupuje do smluvních vztahů s přeshraničním prvkem. Podle důvodové zprávy pak má být důvod pro takovou změnu obdobný, jako je včlenění nového ustanovení § 853 odst. 2 do ObčZ, podle něhož však za imperativní normy jsou prohlášena pouze nově navrhovaná ustanovení týkající se povinného zveřejňování smluv. Je tedy otázkou, zda autoři předlohy skutečně zamýšleli tak dalekosáhlý dopad na obchodněprávní vztahy, jaký vyplývá z návrhu.

Ačkoli nelze jistě nic namítat proti legitimní snaze zvýšit transparentnost při nakládání s veřejnými prostředky, vázat účinnost či platnost soukromoprávní smlouvy na její zveřejnění se nejeví jako vhodné. Druhý účastník smlouvy, který mnohdy prošel jako vítěz náročným procesem zadávání podle ZVZ, je vystaven právní nejistotě. Fakticky se na něj kladou další nároky, a to sledovat, zda smlouva, kterou s povinným subjektem uzavřel, byla zveřejněna a pokud ne, je „oprávněn“ podat návrh na její zveřejnění. Nezveřejnění smlouvy má přitom pro účastníka smlouvy zcela fatální důsledky, neboť jinak smlouva nebude účinná a následně ani platná. Dále by mohly vznikat i různé praktické problémy, např. pokud by byla zveřejněna smlouva, ale nedopatřením ne všechny její strany, popř. by nebyly zveřejněny některé její (třeba i nepodstatné) přílohy, o kterých by si strany sjednaly, že tvoří nedílnou součást smlouvy.

Výše uvedený popis je založen na aktuálním znění návrhu, který může v průběhu legislativního procesu doznat mnohých změn, případně nemusí být přijat.[4] Podle názoru autora by při přípravě centrálního registru smluv mělo zůstat pouze u povinnosti povinného subjektu smlouvu zveřejnit a porušení této povinnosti sankcionovat pokutou. Přenášet další povinnosti a nejistotu na smluvní partnery veřejnoprávních subjektů není příliš šťastnou cestou.

Vladimír Petráček

[Weinhold Legal, v. o. s.](#)

Charles Square Center

Karlovo náměstí 10
120 00 Praha 2

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wl@weinholdlegal.com

[1] Sněmovní tisk 740, dostupný >>> [zde](#).

[2] V souladu s nálezem Ústavního soudu I. ÚS 260/06 ze dne 24. ledna 2007 je veřejnou institucí např. Všeobecná zdravotní pojišťovna, ČEZ, Lesy České republiky nebo Česká televize.

[3] Použitelné bez ohledu na jinak pro právní vztah platné rozhodné právo.

[4] Vláda zaujala k návrhu neutrální stanovisko, viz: >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)